

MŁYNARY

Na pograniczu Warmii i Prus

1/N/19

Długość trasy: 2,1 km
Do potwierdzenia: 20 PK

Na mapie, czerwonymi okręgami, zaznaczono punkty kontrolne (PK). Do każdego z nich zadano pytanie.

Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Legenda

- pomnik, obelisk
- krzyż
- inny obiekt
- budynki sakralne
- zabudowa miejska

Młynary zostały założone w 1327 roku na miejscu wcześniejszej osady pruskiej przez Krzyżackiego Komtura Elbląskiego Hermana Von Oettingena. W 1329 roku miejscowość uzyskała prawa miejskie, które zostały odnowione w 1338 r. Spalone w roku 1414 przez wojska W. Jagiełły, w 1440 r. Młynary przystąpiły do Związku Pruskiego, na prośbę którego, w 1454 roku, król Kazimierz IV Jagiellończyk ogłosił wcielenie regionu do Królestwa Polskiego. Po wybuchu wojny trzynastoletniej miasto zostało zdobyte przez Krzyżaków i zniszczone, aby jeszcze w tym samym roku zostać odbite przez wojska propolskie. W latach 1628–31 miasto okupowały wojska szwedzkie. W 1699 roku uruchomiono stałą linię poczty konnej na trasie Kwidzyn–Młynary–Królewiec. Kolejna okupacja miasta, tym razem przez Rosjan, miała miejsce w latach 1758–62. W latach 1780–82 wzniesiono nowy ratusz, a już na początku XIX wieku wybrukowano ulice. W czasie wojen napoleońskich, w latach 1807–08, do miasta wkroczyli Francuzi. Duże znaczenie dla rozwoju miasta miało uruchomienie w 1852 roku linii kolejowej Braniewo–Młynary–Malbork. W 1864 roku ulice rozświetliły pierwsze lampy naftowe. Od 1871 do 1945 r. miasto leżało w granicach Niemiec, po czym wróciło do Polski. Po zniszczeniach ostatniej wojny utraciło prawa miejskie, które odzyskało w 1984 roku. Od roku 1991 układ urbanistyczny Starego Miasta w Młynarach jest wpisany do rejestru zabytków.

Opracowanie trasy: **Andrzej Krochmal**
Kreślenie mapy: **Dariusz Mazurek**

Aktualność: **lipiec 2018 r.**
wersja 1.0

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (1/N/19)

PK 1	Budynek NFZ.
	<i>Ile stylizowanych lamp znajduje się przy drzwiach frontowych budynku?</i>
PK 2	Urząd Miasta i Gminy w Młynarach.
	<i>Ile kominów jest na dachu?</i>
PK 3	Ośrodek Kultury.
	<i>Ile drewnianych rzeźb ustawiono wokół budynku?</i>
PK 4	Budynek dawnej restauracji „Warmianka” z końca XIX w.
	<i>Ile motywów kwiatowych wkomponowano w ozdobną balustradę schodów?</i>
PK 5	Budynek poczty z 1923 r. Ruch pocztowy ustanowiony został przez Fryderyka III w 1699 roku. W 1830 roku młynarska poczta otrzymała tytuł ekspedytora, a w 1900 roku uruchomiono tutaj publiczną centralę telefoniczną.
	<i>Ile balkonów ma budynek?</i>
PK 6	Dawny spichlerz zbożowy.
	<i>Ile drewnianych drzwi znajduje się pod okapem?</i>
PK 7	Siłownia plenerowa.
	<i>Ile przyrządów do ćwiczeń znajduje się na terenie siłowni?</i>
PK 8	Kamień upamiętniający podpisanie w 2012 roku umowy partnerskiej między gminami Młynary i Brokdorf.
	<i>Jak nazywa się drzewo posadzone z tej okazji w 2014 roku?</i>
PK 9	Ruiny młyna wodnego wzniesionego prawdopodobnie jeszcze na początku XIV w. nad zbiornikiem wodnym, zwanym Stawem Młyńskim. W 1529 roku, po sekularyzacji państwa krzyżackiego stał się on młynem książęcym. Od 1901 roku młyn był napędzany energią elektryczną. W 1978 roku ruiny młyna wpisano do rejestru zabytków. Same stawy zasypano w roku 1987.
	<i>Ile otworów okiennych pozostało jeszcze w ścianie od strony ul. 1 Maja?</i>
PK 10	Zabytkowa kamienica.
	<i>Ile pojedynczych strzałek zdobi frontową ścianę budynku?</i>
PK 11	Wzniesiony w latach 1856/57 kościół Niepokalanego Poczęcia NMP z budynkiem plebanii z 1860 roku. Od 1885 r. w świątyni znajduje się ołtarz z przedstawieniem patronki kościoła – dar papieża Piusa IX.
	<i>Jakie słowo jest umieszczone najwyżej na ścianie wejściowej do kościoła?</i>
PK 12	Przedwojenny eklektyczny budynek mieszkalny. To jedyna pozostałość dawnej zwartej zabudowy rynku zniszczonej podczas II wojny światowej. Początkowo należał on do rzeźnika F. Szmidta, a od 1946 r. do 1950 r., do masarza T. Grobca.
	<i>Jaki rok widnieje na wieńczącej dach stylizowanej chorągiewce?</i>
PK 13	Skwer na odtworzonej, historycznej nawierzchni Rynku z 1873 roku.
	<i>Ile dużych drzew rośnie na skwerze?</i>
PK 14	Kamienica – przykład historycznej zabudowy Młynar.
	<i>Co znajduje się nad narożnym wejściem do budynku?</i>
PK 15	Dawne obejście składające się z domu mieszkalnego oraz budynku gospodarczego.
	<i>Ile okienek od ulicy jest w budynku gospodarczym (mała obora)?</i>
PK 16	Orientowany, gotycki kościół św. Piotra Apostoła. Wybudowany około 1330 roku, wchodził w skład fortyfikacji obronnych. W 1543 roku kościół przekształcono w zbór ewangelicki. Po pożarze w 1547 roku świątynię odbudowano, używając do tego celu cegły z murów obronnych. W 1567 roku wzniesiono wieżę kościelną. Po 1945 r. obiekt przejęła parafia rzymskokatolicka. Wewnątrz znajduje się barokowy ołtarz główny z końca XVII wieku.
	<i>Ile krzyży znajduje się na zwieńczeniach dachu kościoła?</i>
PK 17	Pomnik ojca M. Kolbe poświęcony ofiarom z...
	<i>Skąd pochodziły ofiary?</i>
PK 18	Kamień pamiątkowy ustawiony w rocznicę powstania Młynar.
	<i>Którą rocznicę tak upamiętniono?</i>
PK 19	Budynek szkolny z 1907 roku do którego w 1927 roku dobudowano salę gimnastyczną. Od 1946 roku mieściła się w nim Szkoła Podstawowa, a od 2008 roku funkcjonuje Zespół Szkół.
	<i>Ile podłużnych okienek znajduje się w najwyższym rzędzie?</i>
PK 20	Neogotycka kaplica cmentarna dla wszystkich wyznań wybudowana w 1909 roku. W latach 1945-1985 pełniła funkcję magazynu na nawozy. Od 1993 roku obiekt został wpisany do rejestru zabytków.
	<i>Ile okrągłych otworów znajduje się pod dachem?</i>

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl/>.